

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXXIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

generis, sed in perfectione vite & sinceritate scientiæ, & virginitas fecunditati præfertur, & sacerdotibus continentia indicitur.

De virginitate mentis & carnis.

E

Melior est autē virginitas mentis quam carnis. Vnde Amb. Tolerabilius est mentē virginem, quā carnem habere: vtrunq; bonum est, si liceat: si non liceat, saltem non est casti homini, sed Deo simus.

Virgo prostrari potest, adulterari non potest: nec lupanaria infamant castitatem, sed castitas etiam loci abolet infamiam. Idem, Non potest caro ante corrupti, nisi mens ante fuerit corrupta. Idē Isid. Non potest corpus corrūpi, nisi prius animus corruptus fuerit. Mundata n. à contagione anima, caro non peccat. In fine huius capituli aperitur quomodo verum sit, nisi anima prius fuerit corrupta, corpus non posse corrumpi, scil. peccato. Illud etiam Aug. aduertendum est. Sicut, inquit, sanctius est mori fame, quam idolo thytis vesci: ita sanctius est defungi sine liberis, quam ex illicito coitu stirpem quærere. Vnde cunque vero nascantur homines, si parentum vitia non sectentur, & Deum rectè colant, honesti & salui erunt. Semen enim ex qualicunq; homine, Dei creatura est: & eo malè videnti, malè erit, non ipsum aliquando malum erit.

DE PERSONIS LEGITIMIS.

DISTINCT. XXXIV. A

Nunc superest attendere quæ personæ sint legitimæ ad contrahendum matrimonium. Legitimæ iudicantur personæ secundum statuta patrum, quæ diuersa sunt. Aliæ namq; fuerunt legitimæ ante legem, aliæ sub lege, aliæ in tempore gratiæ. Item in primitiua Ecclesia quædam erant legitimæ, quæ modo nō sunt. Earum vero, quæ modo legitimæ sunt vel illegitimæ, quædā sunt plenè legitimæ, quædam omninò illegitimæ, quædā mediæ. Plenè legitimæ sunt, quib. non obuiat vorum conti-

Amb. in lib. 1. de Virginitate. to. 1.

Ca. 4. lib. ad virginem lapsam.

Isid. in synonymis, lib. 28.

Aug. in li. de bono coniu- giali, t. 16. in 10. 6.

continētię, vel ordo sacer, vel cognatio, vel dispar
cultus, vel cōditio, vel naturę frigiditas, & si quid
est aliud. Penitus vero illegitimę sunt per votum,
per ordinē, per cognationē, per disparē cultū. Me-
dię vero sunt, nec plenē legitimę, nec omninō il-
legitimę, per frigiditatē, per conditionē. Si n. cales
iunguntur ignorāter, cōmanere possunt quibusdā
accidentib. causis, & eisdem deficientibus diuidi.

De frigidis separandis.

*Gregor. Ra-
uennati E-
piscopo, &
refertur, 31.
q. 1. c. Quod
autem in-
terrogasti.*

*33. q. 1. c. Re-
quisisti.*

De his n. qui causa frigiditatis debitum reddere
non possunt, consuluit Greg. vt permaneant. Sed
si mulier causatur dicens. Volo esse mater, & filios
procreare, decreuit vt vterq; eorum septima ma-
nu propinquorum iuret, quod nunquam carnali-
ter conuenerit: & tunc mulier secundas nuptias
contrahat. Vir a. qui frigide naturę est, absque spe
coniugij permaneat. Ait n. sic, Interrogasti de his
qui matrimonio iuncti sunt, & nubere non pos-
sunt, si ille aliā, vel illa alium ducere possit: de quib-
us scriptum est, Vir & mulier si se coniunxerint,
& post dixerit mulier de viro, quod coire non pos-
sit cum ea, si potest probari, quod dicit per iustum
iudicium, alium accipiat: si vero ille acceperit aliā,
separētur. Itē, Requisisti de his, qui ob causam fri-
gidę naturę dicunt se non posse inuicem operam
earni dantes, cōmisceri. Iste vero qui nō potest ea
vti pro vxore, habeat eā quasi sororē. Quod si re-
tinaculum coniugale voluerit rescindere, maneat
vterq; innupti: nam si huic non potuit naturaliter
concordare, quomodo alteri conueniet? Itē, si vir
aliā vult accipere, manifestē patet ratio, quia sug-
gerēte diabolo odii fomitē exosam eam habuerit:
& ideo eam dimittere mendacii falsitate molitur.
Quod si mulier causatur & dicit. Volo esse mater,
& filios procreare: vterq; eorū septima manu pro-
pinquorum tactis sacrosanctis reliquiis iureiurā-
do dicat, vt nunquā per commixtionē carnis con-
iuncti,

iuncti, vna caro effecti fuisset. Tunc mulier secundas posse contrahere nuptias: humanum dico propter infirmitatem carnis eorum. Vir autem qui frigida naturæ est, maneat sine coniuge. Quod si & ille aliam coniugem acceperit, tunc hi, qui iurauerant, periurii crimine rei teneantur: & poenitentia peracta priora cogantur recipere conubia. Hoc seruandum est, cum vterque id fatetur. Sed vir si asserit se debitum reddidisse vxori, & illa diffitetur: cui potius fides habenda sit, merito quaeritur. De hoc ita statutum est. Si quis ita acceperit vxorem, & habuerit eam aliquo tempore, & ipsa femina dicit, quod nunquam coisset cum eo, & ille vir dicit, quod sic fecit: in veritate viri constat, quia vir est caput mulieris. Hoc de naturali impossibilitate statutum est.

De his qui maleficis impediti coire non possunt. C

De malefici a impedimento hoc tenendum decernitur: Quod si per sortiarias & maleficas concubitus non sequitur, hortandi sunt quibus illa eueniunt, ut spiritu contrito & humiliato Deo & sacerdoti de omnibus peccatis confessionem faciant, & lachrymis, orationibus & ieiuniis Domino satisfaciant, & per exorcismos ac cætera ecclesiastica disciplina munimina ministri ecclesie tales sanare procurent. Quod si non voverint, separari valebunt. Sed postquam alias nuptias experierint illis viuentibus quibus post iunctæ fuerint, prioribus quos reliquerant: etiam si possibilitas concumbendi eis reddita fuerit, reconciliare nequibunt. Quod in fine huius capituli continetur, ex rigore magis dictum intelligendum est quam ex canonica æquitate. Vel intelligendum est non posse reconciliari prioribus, nisi iudicio ecclesie quo diuisio facta fuerat.

De furiosis addit. D

Furiosi quoque dum in amentia sunt, matrimonium contrahere non valent. Vnde Fabian. Neque

furio-

Ephes. 5. a

*Hincmarus
Remensis
Archiepisc.
33 q. 3. cap.
Si per sortiarias.*

furiosus, neque furiosa matrimonium contrahere possunt: sed si contractum fuerit, non separentur. Item Nicolaus Papa. Hi qui matrimonium sanè contraxerunt, & vni ex duobus vel ambobus amentia, vel furor, vel aliqua infirmitas accesserit: ob hanc infirmitatem talium coniugia solui non possunt. Similiter est etiam sciendum de his, qui ab aduersariis execantur, vel membris truncantur, vel à barbaris exacti fuerint.

De his qui cum duabus sororibus dormiunt.

De his etiam, qui cum duabus sororibus vel quæ cum duobus fratribus dormiunt, videndum est, quid censeant canones. Qui dormierit cum duabus sororibus, & vna ex illis ante fuerit vxor, neutram ex ipsis habeat: nec ipsi adulteri vnquam in coniugio copulètur. Item nec propriæ vxori, licet sibi reddere debitum: quam sibi reddidit illicitam, sororem eius cognoscendo, nec post mortem vxoris licet ei vel adulteræ copulari in coniugium. Item Zachar. Pap. Concubuiisti cum sorore vxoris tuæ: si fecisti, neutram habeas: & vxor tua si non fuerit conscia sceleris, & continere non vult, nubat in Domino, cui vult. Tu vero & adultera sine spe coniugii maneat: & dum viuitis, pœnitentiam agite. Quod ait, Cui vult nubat, intelligendum est, post mortem viri. Vnde Greg. Qui vxores suas in adulterio deprehendunt, nec ille aliam vxorem accipiat, vel alium virum, quamdiu ambo viuunt. Si vero adultera mortua fuerit, vir ei⁹, si vult, nubat, adultera vero, nunquam, etsi mortuus fuerit vir eius: sed omnibus diebus pœnitentiæ lamenta persoluat. Hic de illo adulterio agitur, quod cum cognato viri, vel cognata vxoris committitur.

Non est dimittenda vxor pro aliqua macula seu deformitate corporis.

Illud etiam scidèum est, quod pro aliqua deformitate vel macula corporali, non licet viro vxorē dimit-

Hic non tenetur.

Zachar. Papa ibid. cap. Concubuiisti.

Greg. ibid. cap. Hi vero qui.

dimittere, & è cōuerso: sed debet alter alteri sub-
 fidia prouidere. Vnde Aug. Si vxorem quis habeat
 sterilem, siue deformem corpore, vel debilem
 membris, vel cæcam, vel claudam, vel surdam, vel
 siquid aliud, siue morbis, vel laboribus dolori-
 busue confectam, & quidquid, excepta fornica-
 tione, excogitari potest vehementer horribile:
 pro societate fideiq; sustineat.

*Aug in li. i. de
 de serm. Do-
 mini in mō-
 te, to. 4.*

EODEM IVRE VTITVR VIR ET MVLIER.
 D I S T I N C T. X X X V. A.

HOc etiam notandum est, quod Dominus con-
 cedat vxorem dimitti causa fornicationis vi-
 ro, eadē licentia non tollitur fœminis. Vnde Hie-
 ro. Præcepit Dominus vxorem non dimitti, exce-
 pra causa fornicationis: & si dimissa fuerit, mane-
 re innuptam. Quicquid viris præcipitur, hoc con-
 sequenter redundat ad fœminas. Non enim adul-
 tera vxor dimittenda est & vir mœchus tenendus.

*Matth. 19. &
 Hieron. de
 morte Fa-
 biola ad O-
 cean. to. 1.*

Item apud nos, quod non licet fœminis, æquē non
 licet viris: & eadem seruitus pari conditione cen-
 setur. Ex his ostenditur, quod mulier potest super
 fornicatione virum conuenire, vt vir mulierem.
 Vnde Innocent. Papa. Christiana religio adulte-
 rium in vtroq; sexu pari ratione condemnat: sed
 viros suos mulieres non facile de adulterio accu-
 sant, viri autem liberius vxores suas adulteras a-
 pud sacerdotes deferre cōsueuerunt. Et ideo mu-
 lieribus prodito earum crimine, negatur commu-
 nio: virorum autem latente commisso, non facile
 quisquam ex suspicionibus arcerur: qui tamen
 submouebitur, si eius flagitium detegatur.

Ibidem.

*Innoc. Pap.
 1. epi. 3 Exu-
 perio.*

Quod fornicariam nequit dimittere vir, nisi ipse expers
 fuerit & è conuerso.

B

Si vero queritur, An adulter adulterā possit di-
 mittere causa fornicationis? Dicim⁹ qd neq; adul-
 ter, & vxor dimitti à viro, nisi & ipse expers forni-
 cationis existat, & è cōuerso. Vnde Aug Nihil ini-
 quius

*Lib. 1. de ser-
 in monte.
 Matth. 5.
 tom. 4.*

quius